

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW¹⁾

z dnia 2017 r.

**w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy eliminowaniu przedmiotów
niebezpiecznych, w tym wybuchowych, ze złomu metali**

Na podstawie art. 237¹⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, 2138, 2255 oraz z 2017 r. poz. 60), zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy przy eliminowaniu przedmiotów niebezpiecznych ze złomu metali, w szczególności dotyczące:

- 1) identyfikowania tych przedmiotów;
- 2) podejmowania działań zabezpieczających w przypadku stwierdzenia obecności tych przedmiotów w złomie metali.

2. Przepisy rozporządzenia stosuje się do:

- 1) pracodawców wytwarzających złom metali;
- 2) pracodawców zajmujących się zbieraniem, magazynowaniem, transportem, przetwórstwem, sortowaniem, sprzedażą złomu metali;
- 3) pracowników wykonujących prace wymienione w pkt.1 i 2, zwanych dalej „pracownikami”.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) złomie metali - należy przez to rozumieć zniszczone lub uszkodzone w toku procesów

¹⁾ Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

eksploatacyjnych wyroby z metali i ich części, które nie nadają się do dalszego używania zgodnie z ich pierwotnym przeznaczeniem;

- 2) przedmiotach niebezpiecznych - należy przez to rozumieć przedmioty wybuchowe, a także inne urządzenia i przedmioty, które ze względu na swoje właściwości lub zawartość stwarzają niebezpieczeństwo dla osób, w szczególności poprzez:
 - a) właściwości łatwo palne,
 - b) emisję niebezpiecznego promieniowania,
 - c) działanie żrące, trujące lub rakotwórcze;
- 3) przedmiotach wybuchowych - należy przez to rozumieć wszelkiego rodzaju przedmioty wypełnione materiałem wybuchowym, które ze względu na swe właściwości wybuchowe stwarzają niebezpieczeństwo w razie poddania ich działaniu wysokiej temperatury lub przy niewłaściwym obchodzeniu się z nimi, w szczególności przy ich poruszaniu, rzucaniu, czy jakiegokolwiek przy nich manipulacji.

§ 3. 1. Pracodawca zapewnia dokonanie oceny ryzyka związanego z zagrożeniami, jakie mogą wystąpić w związku ze znajdującym się na terenie zakładu pracy lub w miejscu wyznaczonym przez niego złomem metali, w tym w szczególności:

- 1) przeprowadzanie kontroli złomu w celu stwierdzenia, czy nie znajdują się w nim przedmioty niebezpieczne, w tym wybuchowe, oraz czy wszelkiego rodzaju zamknięte lub częściowo zamknięte pojemniki, naczynia, zamknięte rury o nieznannej zawartości i pochodzeniu, zbiorniki pod ciśnieniem rozumiane jako różnego rodzaju gaśnice, butle ciśnieniowe, zostały przygotowane do złomowania przy wykorzystaniu zasad określonych w Polskich Normach;
- 2) w przypadku braku możliwości identyfikacji przedmiotów o nieznanymi właściwościami i pochodzeniu, jeżeli jest to podyktowane wyższą koniecznością, korzystanie z wiedzy specjalistów spoza zakładu pracy, reprezentujących różne dziedziny nauki i gałęzie przemysłu.

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1 pkt 1, jest przeprowadzona w formie dokładnych oględzin poszczególnych przedmiotów zaliczonych do złomu, wyłącznie przez pracowników wyznaczonych przez pracodawcę, którzy posiadają ukończone szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu tego rodzaju pracy.

3. Kontrola, o której mowa w ust. 1 pkt 1, dotyczy każdej nowej dostawy złomu metali niezależnie od jego ilości.

§ 4. 1. Kontrolę, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1, organizuje pracodawca odpowiedzialny za wysyłkę złomu metali, przed jej ekspedycją, jak również pracodawca odbierający tę przesyłkę, niezwłocznie po jej otrzymaniu.

2. Z przeprowadzonej kontroli jest sporządzany protokół stwierdzający, że w przesyłce nie znajdują się przedmioty niebezpieczne. Kopię protokołu przekazuje się odpowiednio do dostawcy lub odbiorcy przesyłki,

3. Paczki, kontenery i inne opakowania ze złomem, przygotowane do wysyłki, zaopatruje się w widoczne i czytelne napisy o treści: „ZŁOM METALI - NIE ZAWIERA PRZEDMIOTÓW NIEBEZPIECZNYCH”.

§ 5. 1. Załadunek lub rozładunek złomu metali przeprowadza się przy zastosowaniu zasad i środków ostrożności określonych w instrukcji stanowiskowej sporządzonej przez pracodawcę.

2. Jeżeli w czasie załadunku lub rozładunku wykonywanego mechanicznie wystąpi podejrzenie, że w złomie znajdują się przedmioty niebezpieczne, stosuje się procedurę określoną w § 7.

§ 6. 1. Pracodawca zajmujący się przetwórstwem złomu metali zapewnia przeprowadzenie kontroli złomu bezpośrednio przed przekazaniem go do przetworzenia. Kontrolę przeprowadza się w sposób określony w § 3.

2. Zabronione jest przekazywanie złomu metali do dalszego jego przetworzenia bez uprzedniej kontroli, o której mowa w ust. 1, i upewnienia się że nie zawiera on przedmiotów niebezpiecznych.

§ 7. 1. W razie stwierdzenia lub podejrzenia, że w złomie metali znajduje się przedmiot niebezpieczny, niezwłocznie powiadamia się o tym fakcie bezpośredniego przełożonego.

2. Znaleziony przedmiot, który budzi podejrzenie że jest on przedmiotem niebezpiecznym, pozostawia się na miejscu znalezienia do czasu dokonania szczegółowych jego oględzin przez przedstawicieli organów, o których mowa w ust. 4.

3. Z terenu, na którym znajduje się przedmiot niebezpieczny, pracodawca ewakuuje pracowników lub osoby postronne, jednocześnie zapewniając środki uniemożliwiające dostęp do tego przedmiotu osobom nieuprawnionych.

4. W przypadku znalezienia przedmiotu niebezpiecznego, w tym wybuchowego, pracodawca powiadamia właściwe organy zgodnie z ich właściwością:

- 1) wojska i Policji;
- 2) Państwowej Straży Pożarnej;

- 3) państwowego dozoru jądrowego i ochrony radiologicznej oraz
- 4) w razie konieczności organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

5. Znaleziony przedmiot niebezpieczny jest przemieszczany przez właściwe ze względu na jego specyfikę organy, o których mowa w ust. 4, do wcześniej wydzielonego na stałe pomieszczenia lub innego wyodrębnionego i oznakowanego znakami bezpieczeństwa zgodnie z Polskimi Normami miejsca, niedostępnego dla pracowników i osób postronnych. Decyzję o przemieszczeniu znalezionej przedmiotu niebezpiecznego podejmuje pracodawca.

6. Unieszkodliwianie przedmiotów niebezpiecznych, w tym wybuchowych, dokonują właściwe dla określonego rodzaju niebezpieczeństwa organy, o których mowa w ust. 4., w sposób zgodny z ich właściwością i w wyznaczonym przez siebie miejscu.

7. Przy pracach związanych z eliminowaniem przedmiotów niebezpiecznych ze złomu metali niedopuszczalne jest w szczególności:

- 1) rzucanie tych przedmiotów, uderzanie w nie, rozkręcanie, przecinanie, jakakolwiek przy nich manipulacja lub poddawanie ich obróbce termicznej;
- 2) odsyłanie do dostawcy złomu ładunku zawierającego przedmiot niebezpieczny bez dokonania rozpoznania przez specjalistów reprezentujących organy, o których mowa w ust. 4.

§ 8. Do czasu przeprowadzenia rozpoznania przedmiotu niebezpiecznego i jego wywiezienia poza teren zakładu przez organy wymienione w § 7 ust. 4, pracodawca:

- 1) powiadamia niezwłocznie wszystkie osoby, które są lub mogą być narażone na poważne i nieuniknione niebezpieczeństwa, w tym o podjętych lub koniecznych do podjęcia działaniach dla zapewnienia bezpieczeństwa;
- 2) wydaje polecenia w celu umożliwienia pracownikom przerwania pracy oraz w razie potrzeby natychmiastowego opuszczenia swoich stanowisk pracy;
- 3) zapewnia bezpieczną ewakuację wszystkich narażonych na niebezpieczeństwo osób do wyznaczonych miejsc, gdy jest to konieczne ze względów bezpieczeństwa;
- 4) wydaje polecenie wznowienia pracy po likwidacji występującego zagrożenia.

§ 9.1. Pracodawca w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia opracowuje szczegółową instrukcję określającą zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy czynnościach wykonywanych w danym zakładzie pracy i związanych z eliminowaniem przedmiotów niebezpiecznych, w tym wybuchowych, ze złomu metali, kierując się zasadami określonymi w Polskich Normach.

2. Pracodawca zapoznaje pracowników ze sporządzoną przez niego instrukcją, o której mowa w ust. 1.

§ 10. Traci moc rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy eliminowaniu przedmiotów niebezpiecznych, w tym wybuchowych, ze złomu metali (Dz.U. z 2000 r. poz. 36).

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW

W porozumieniu:
MINISTER ZDROWIA

MINISTER RODZINY PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ

UZASADNIENIE

I Aktualny stan

Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy eliminowaniu przedmiotów niebezpiecznych, w tym wybuchowych, ze złomu metali* stanowi wykonanie delegacji zawartej w art. 237¹⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.).

Mając na względzie przedmiotowy art. 237¹⁵ § 2 Kodeksu pracy, ministrowie właściwi dla określonych gałęzi pracy lub rodzajów prac, są zobowiązani przede wszystkim do określania w drodze rozporządzenia przepisów „bezpieczeństwa i higieny pracy” dotyczących tych gałęzi lub prac.

Powyższy przepis upoważniający (art. 237¹⁵ § 2 Kodeksu pracy) wpisuje się w konieczność ciągłego dostosowywania obecnych warunków pracy do aktualnego stanu techniki, w tym sukcesywnie wdrażanych nowoczesnych technologii, z jednoczesnym dążeniem do osiągnięcia standardów europejskich w zakresie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia pracowników.

Uwzględniając powyższe, projektowane rozporządzenie zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 grudnia 1999 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy eliminowaniu przedmiotów niebezpiecznych, w tym wybuchowych, ze złomu metali* (Dz. U. z 2000 r. poz. 36).

II Potrzeba i cel wydania aktu prawnego

Główny Inspektor Pracy, jako krajowy organ nadzoru i kontroli nad warunkami pracy, wydaje coroczne sprawozdania z działalności Państwowej Inspekcji Pracy, wypełniając tym

samym ustawowy obowiązek przedłożenia tego dokumentu Sejmowi RP i Radzie Ministrów. Niniejsze sprawozdanie prezentuje rezultaty działań inspekcji pracy oraz wynikające z nich wnioski dotyczące przestrzegania prawa pracy w różnych sektorach i branżach przemysłu w naszym kraju.

W rozdziale X ww. sprawozdania poświęconemu ocenie rozwiązań prawnych, wniosków legislacyjnych oraz opiniowaniu projektów aktów prawnych wskazano, na podstawie sukcesywnie przeprowadzanych przez inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy kontroli w podmiotach zakładach odlewniczych, potrzebę zastąpienia aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 grudnia 1999 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy eliminowaniu przedmiotów niebezpiecznych, w tym wybuchowych, ze złomu metali*, w kontekście niektórych poruszonych w przedmiotowym sprawozdaniu zagadnień dotyczących bezpieczeństwa pracy w przemyśle odlewniczym.

III. Różnice między dotychczasowym a proponowanym stanem prawnym

W odniesieniu do aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 grudnia 1999 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy eliminowaniu przedmiotów niebezpiecznych, w tym wybuchowych, ze złomu metali*, w niektórych, jego przepisach dokonano w omawianym projekcie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów pewnych korekt i uzupełnień ukierunkowanych na poprawę i ochronę warunków pracy przy dystrybucji złomu. Wszelkie zmiany i uzupełnienia w przepisach ww. regulacji z dnia 30 grudnia 1999 r. dokonane zostały z uwzględnieniem sugestii i uwag Państwowej Inspekcji Pracy dotyczących niniejszej branży przemysłu.

Przepis § 1 ust. 1 pkt 2 omawianej regulacji zmodyfikowano przez zastąpienie dotychczasowego zapisu: „*rozporządzenie w szczególności dotyczy postępowania przy eliminowaniu przedmiotów niebezpiecznych ze złomu metali*”, na nowy o brzmieniu: „*rozporządzenie w szczególności dotyczy podejmowania działań zabezpieczających w przypadku stwierdzenia obecności przedmiotów niebezpiecznych w złomie*”, mając na uwadze, że przepisy niniejszej regulacji nie dotyczą postępowania przy eliminowaniu przedmiotów niebezpiecznych ze złomu, ale przede wszystkim nakładają obowiązek przeprowadzania systematycznej kontroli złomu oraz określają tryb

postępowania w razie znalezienia takich przedmiotów, które mogą być uznane za niebezpieczne.

W § 1 ust. 2 pkt 2 i 3 rozszerzono krąg podmiotów, do których odnoszą się przepisy rozporządzenia, dodatkowo o pracodawców zajmujących się zbieraniem, transportem, sortowaniem złomu metali oraz o pracowników wykonujących prace wymienione w pkt. 1 i 2 niniejszego § 1.

Do § 3 wprowadzono nowy ust. 3 zalecający każdorazową kontrolę nowo dostarczanego złomu, niezależnie od jego ilości, przez wyznaczonych przez pracodawcę pracowników wyszkolonych w zakresie „bhp” przy wykonywaniu tego rodzaju pracy. Niniejszy przepis uzupełniający wynika z nałożonego na pracodawcę bezwzględnego obowiązku zapewnienia swoim pracownikom bezpiecznych warunków pracy poprzez systematyczną organizację kontroli złomu. Albowiem w oparciu o dotychczasowy przepis można by wyciągnąć mylny wniosek, że wystarczy przeprowadzać kontrole złomu sporadycznie. Przyjęcie takiego stanowiska stanowiłoby poważne naruszenie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, szczególnie mając na względzie charakter i stopień zagrożeń związanych z niniejszą branżą złomową.

W niniejszym § 3 ust. 1 pkt 2 doprecyzowano również pojęcie „specjalistów spoza zakładu”, poprzez dodanie określenia „reprezentujących różne dziedziny nauki i gałęzie przemysłu”. Jest to w pełni uzasadnione mając na uwadze ewentualną trudność w bezpośredniej identyfikacji poszczególnych elementów złomowych, w tym precyzyjnego określenia ich pochodzenia czy pierwotnego ich przeznaczenia, a co za tym idzie skonkretyzowania składu chemicznego i właściwości fizycznych substancji mogących stanowić wypełnienie tych przedmiotów.

Zmodyfikowano § 7 ust. 3, który aktualnie uzyskał brzmienie: „Z terenu, na którym znajduje się przedmiot niebezpieczny, usuwa się pracowników lub osoby postronne, jednocześnie zapewniając środki uniemożliwiające dostęp do tego przedmiotu osobom nieuprawnionych”. Przesłanką do dokonania tej modyfikacji jest aktualnie obowiązujący, niejednoznaczny zapis ust. 3 dotyczący „bezpiecznej odległości pracownika strzegącego dostępu do tego przedmiotu”. Trudno jest bowiem w miarę precyzyjnie określić ze strony pracodawcy jaka może być ta „bezpieczna odległość”, jeżeli w sytuacji znalezienia niebezpiecznego przedmiotu nie ma on możliwości bezpośredniej konsultacji z przedstawicielem właściwego do wydania kompetentnych rozstrzygnięć w tym konkretnym przypadku organu (tj. wojska i Policji, Państwowej Straży Pożarnej, państwowego dozoru

jądrowego i ochrony radiologicznej oraz w razie konieczności również Państwowej Inspekcji Sanitarnej).

Zmieniono również § 7 ust. 5 w kontekście potrzeby doprecyzowania warunków przemieszczania już znalezionej przedmioty niebezpiecznej. W tej sytuacji przedmiot taki musi być przemieszczony przez właściwe ze względu na jego specyfikę i stopień stwarzanego zagrożenia organy do uprzednio wydzielonego na stałe pomieszczenia lub innego wyodrębnionego i oznakowanego znakami bezpieczeństwa miejsca, niedostępnego dla pracowników i osób postronnych.

IV. Przewidywane skutki prawne związane z wejściem w życie przepisów aktu prawnego

Mając na względzie nadrzędny cel niniejszego rozporządzenia ukierunkowanego na podwyższanie standardów bezpieczeństwa w przedsiębiorstwach reprezentujących branżę dystrybucji złomu, jego przepisy będą miały bezpośrednie zastosowanie do pracowników zatrudnionych w tych podmiotach, jak też pośrednio do przedsiębiorców, którzy odpowiedzialni są za zorganizowanie pracy, pozwalającej na stworzenie bezpiecznych warunków pracy.

Zgodnie z § 11 niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia jego ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie podlega przedstawieniu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z czym nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w tych przepisach.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz na podstawie § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów

(M.P.z 2016 r. poz. 1006.) projekt rozporządzenia, z chwilą przekazania do uzgodnień i konsultacji publicznych, zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.